Alexander

Waleszynski Martini: Eques Honor in publico ad suam praefecturam ingressu D. Alex. Wielopolski – triumphans.

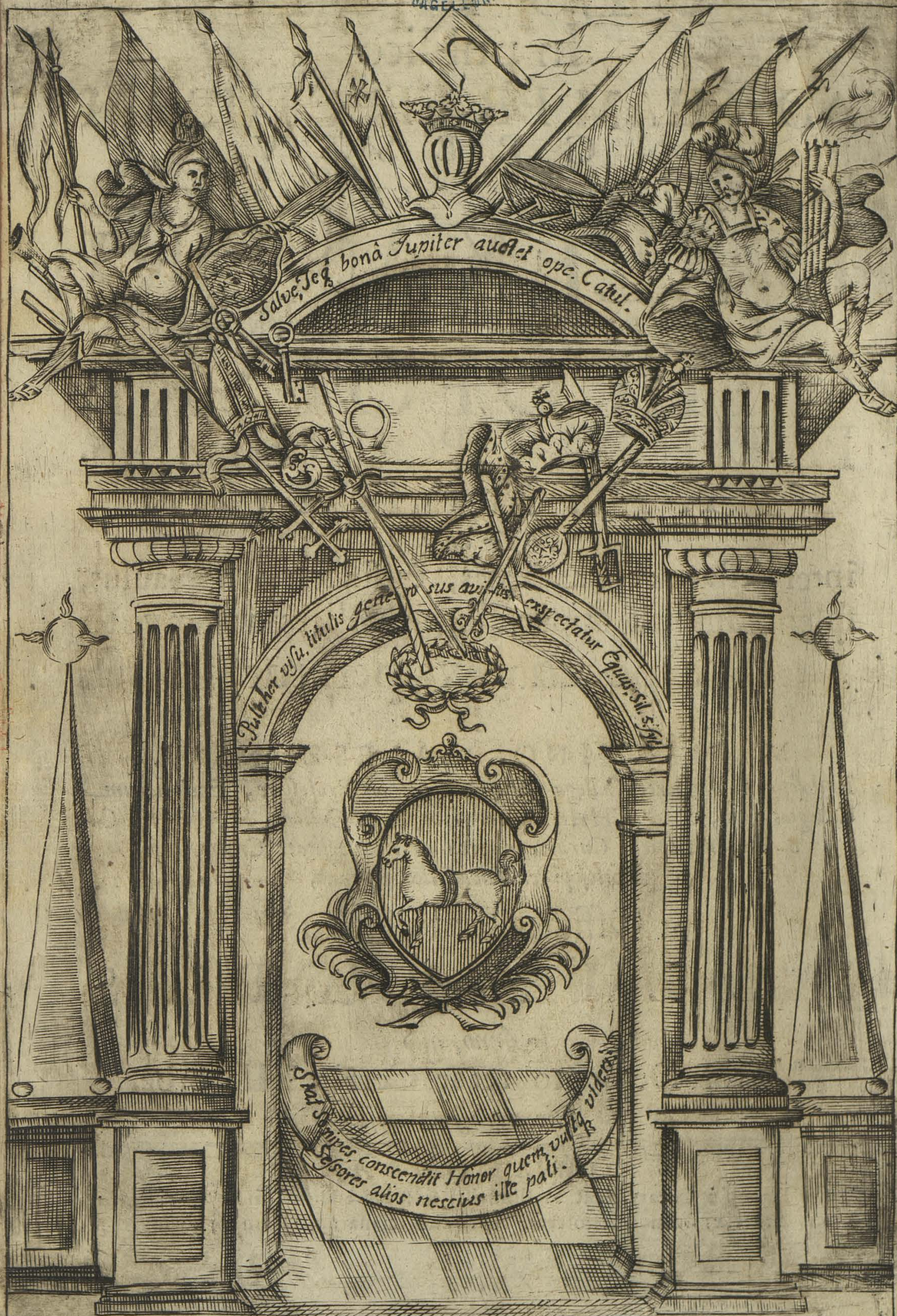
EQUES HONOR
In publico
AD SUAM PRÆFECTURAM INGRESSU,
ILLUSTRISSIMI & MAGNIFICI DOMINI,
D. ALEXANDRI
COMITIS in PIESKOWASKAŁA,
WIELOPOLSKI,
PRÆFECTI OPOCZNENSIS, TRIUMPHANS,
& dum
inter festas acclamationes, & solennes applausus, splendidissimo apparatu, & publicæ lætitiæ voto Opocznæ exciperetur,

A

M. MARTINO WALESZYNSKI,
Philosophiæ Doctore, Collega Majore, Regio Professore, Ecclesiarum Collegiatarum, S. MICHAELIS in Arce Crac. Custode, S. ANNÆ Canonico, in Pobiedr Curato, interea in Universitate Cracoviensi Philosophicæ Facultatis Decano, obijt Author 1739. in Febr. requiescat in pace.

Officiosissimo Cultu
DELINEATUS.
Anno, quo
Mæror DeCepto teter Certè eXIIt orbe.
Die 24. Januarij.

CRACOVIÆ,
Typis Francisci Cezary, S. R. M. Illustriss. & Reverendiss. Dñi Episcopi Cracov. Ducis Severiæ; necnon Scholarum Novoduorscianarum Ordinarij Typographi.

Salve, Teq; bonâ Jupiter auctet ope. Catul.
Pulcher visu, titulis gene[...]sus avi[...]tis exspectatur Equus. Sil. 5.
Stat Sonipes, conscendit Honor quem vultq; videri
Sessores alios nescius ille pati.

ILLUSTRISSIME PRÆFECTE.

TUam, & Majorum Tuorũ amplitudinem, exiguâ paginâ coarctari, ac inculti ſtyli colore, in publico pingi, non indignare. Sacra Homeri Ilias, ſemideorum nominibus turgens, etiam in nucis putamine Ilias eſt; parva Cleopatræ gemma Ægyptum in ſe claudit; & Dij ſub ignobilibus formis olim latere non erubuerunt. Magnitudinem decorum Tuorum emenſuris, ingentibus paſſibus opus eſſe novi,

exiguis

exiguis tamen utar; nè meus pumilio animus, vastâ saltans decempedâ, seipsum excedat. Illicis Honorem, ut in Tuo ingressu triũphet; moves omnium linguas, ut Te loquantur; parce quòd & mea balbutiat: nôsti enim tibijs illos canere, qui tubis non possunt; & gratas Numinibus violas, ab eis, quibus non suppetit hecatombe. Ingrederis cunctis plaudentibus, Tuæ Jurisdictionis Augustale; unde memineris triumphanti Octavio Augusto gratiorem fuisse inconditam crocitantis corvi salutationem, quàm facundam Oratorum elegantiam. Verba non metire; animum dicentis perpende, qui veritati innixus, cæteros colores non adhibet, ut solum candorem explicet. Quod si feceris, pretium dabis, ut opus ex se humile, ex Te fiat magnificum.

EQUES HONOR TRIUMPHANS.

INter tot malorum myriades, poſt eluſa vota & conſumptas ſpes; labentibus in deteriora horis, decurrentibus ad marginem fatorum momentis, ruentibus undiq; velut agmine facto, diſcriminibus; dexter oculis omnium ades, qui mentibus pridem adfueras, & beatioris ſeculi ſpem jam prope extinctã ſuſcitas, cùm inter publicos plauſus & gaudia, deſtinatum honoris gradum, ex quo altiora, Te præſtolãtia patebũt, cõſcẽdis ILLUSTRISSIME DOMINE. Quidni felix adſis, & ſidera Tecum dextra feras? qui Tuâ indole propè divinâ, Cælum humano generi

propitium esse ostendis, cùm Te talem alto de sanguine, semper salutaria publicis rebus volvente, dederit. Non solicitamus Deum Cyrrhea secreta moventem, non extorũ fibras lustramus, non Tripodem ambagibus & mendacijs ferventem scrutamur, de Te augurando; Tu ipse sufficis, ex quo omina cælo placentia, cunctis fausta sumamus. Ille Tuus vastus, magnorum capax, non de Promethei igne, sed de foco Abyssi luminum scintillans, quô ad immortales ausus incalescis, purus & illimis animus ingentia promittit, & jam Te maximum monstrat; virtus nubem modestiæ, quâ Te tegis, perrumpens, optimum. Hinc intuere, quos comites habes, majorum Gentium Proceres, effusæ turbæ examina cerne, omnium oculos, ora, vultus in Te conversos, & magnitudine Tuâ attonitos deprehendes. Rumpe, si per naturam licet, cordium repagula, scrutare recessus, nil nisi gaudia, plausus, festivos quosdam motus & tripudia; Teq; ipsum, quem amoris penicillus, candoris sinceri, nullo fuco incrustati lineis ductum depinxit, tanquam in speculo aut illimibus undis videbis; majoraq; omnia intùs latere, quàm lingua interpres explicare potest, invenies. Notus omnibus occurris, nisi quòd clarior, quàm Te fama præcedens, cujus artem excedis, pingere poterat, oculos cùm traxeris, corda in triumphum ducas, Tecumq; feras in destinatum muneri Tuo locum, qui cæteros exornat, à Te decus sortitur. Honorem ipsum dicerem victum, nisi Tibi devinctus triumphet; qui ingentium dotum Tuarum vestitus ornamentis, eò splendidior, quò candido Pegaso Tuo vectus, magnificentior in publicum prodit, gaudetq; Eques videri,

brevi

brevi in ſublimiora ſubſellia, Te ſecuro tramite, utpote Majorum Tuorum veſtigijs trito deducturus. Rara hæc, Tua tamen propria laus eſt, quæ ſicut olim ſummis Heroibus Deorum menſæ accumbere meritis data, utraq; ſolis cubilia replebat, ita nunc non in ſolam popularem auram ſeſe effundit, ſed devota Muſis & Phœbo pectora pulſat, ut ora reſolvat. Hæc ſola in hoc publico plauſu ſe torquent, & poſt exploratam linguæ alibi diſertæ vim, tenuitatem fatentur, timentq; nè ſermonis audaciâ, & ingenij culpâ virtutes Tuas ſi ornare vellent, corrumpant, ac inani conatu nomen ex ſe illuſtre & pene adoratum temerent. Auream ætatem, quâ & virtuti honor, & ſceleri timor erat, Te meruiſſe ſi quis dixerit; Tuæ indoli, ſpiritu è cœlo traduci animatæ injuriam moliretur; cùm inter illas beati ſeculi animas, ad regulas morum, concinnè efformatas, materiam non haberes, in qua Tuam virtutem, ut cæteris præemineret, exerceres. Stante vagientis adhuc mundi innocentiâ, quæ recenter tracto cælitus igne eousq; excocta, ut ad magna facinora ſubitò & ſpōte arderet, non erat arduum inter optimos eſſe bonum; at capulari ejus ſenio in rogum & fumum vergente, quô ſcelus eſt, eſſe bonum, & ad pænam ſufficit innocentia, inter malos evadere in optimum; ſummum ex invia difficultate encomium. Quid igitur? Arcus, coloſſos, pyramides, ſtatuas, ſeptizonia Tibi erigenda decerneret? at hæc fluxa edaci tempori in eſcam expoſita, ad mendacem famam adulantis vetuſtatis crepundia, & incruſtata ſuperbæ mentis ſimulacra, plerumq; ejectamentis hominum, tetris in purpura monſtris, coronatis ſceleribus, ut

licentiùs peccarent, data. Sideribus nomen inſerendum ſtatueret? ubi, etiam adulteris & parricidis, feris eſt locus. Faſtis perennaturæ memoriæ inſerendũ cēnſeret? jam ætate Tuâ major cogitationem Oratorum prætergreſſus, utramq; paginam famâ impleviſti. Quid tandem? altiùs evaſiſti, quàm penna ſepiâ gravis ferri, aut verborum, ſi adſit, pondus erumpere valeat. Quò magis Te omnes ad ſtuporem loquuntur, acriùs ingenia torques, blandè incuſantium naturam, plùs Tibi tribuiſſe ornamentorum, quàm illis virium, ut eadem enarrent; virtutem mirantium, majora in Te patrare miracula, quàm dici poſſint. Quidquid ſit: eſſe non poterit, quin pediſequos laudatores, ſi non ad numerum, ſaltem ad omnimodam reverentiam locuturos habeas, qui turbæ inſerti conſcientiam ſuam exonerent, Te eis vim dignè laudandi eripuiſſe, clamitando. Effugeris more modeſtis ſolito, vitantibus artificis oculos, nè vultum penicillo in tabulas transferat, cæterorum in Tui delineationem anhelantium auſusᷓ, meum non poteris; cui à primo ungue nota Tua indoles & æſtimata, etiam Tui abſentis ideam dabit. Vmbras à concolore ingenio ductas, quæ picturis non obſunt, nec ſoli, cùm ejus curſum lineis pingunt, Tu ex more comitatis non damnabis, ego nè imperfecto artificio malè Te dignoſcendum proponam, ut imaginibus imperitâ manu efformatis eſt opus, adijciam, Te WIELOPOLSCIVM eſſe: ſic, quis, qualis, & quantus ſis; curq; Eques Honor in Tuo ingreſſu triumphet, patebit.

Honor virtutis præmium, emenſi per avia & abrupta diſcriminum, laboris formoſa merces, mentis honeſtæ

honeſtæ ad generoſos auſus pulcherrimum incitamentum; natæ ad magna indolis lucidiſſima fax adeo hominum accendit deſideria, ut nemo ſit, qui velle recuſet os populi meruiſſe, illucq; fatuorum ignium inſtar ferri, quô diſtenta ventô gloriæ cupido trahit. O curas hominum! ô quantum eſt in rebus inane! Multi ſub ementito virtutis colore iridis more cæleſtibus ſeſe inſerunt circulis, ut ab ignaris ſaltem, & non dempto cortice res æſtimantibus, ſui admirationem extorqueant; plura auſuri, ni interim repetente ſuum vaporem terrâ, in ſtillicidia, pænitentis non ſponte faſtûs, dum unde eruperat, redire cogitur, indicia, reſolvantur. Gomorrhea hæc poma, ceruſſatâ venuſtate, vulgi, vera ab inanibus non diſcernentis, avidos oculos ludunt, donec experientium manibus preſſa in cineres evaneſcant. Athomi iſti mulcente popularis auræ flabello ex ſuis angulis promoti, innatæ levitatis adjutorio in ſublime prorumpunt, ut ad ſolem volitent, aut nubibus immixti, fulgura fiant. Portenta hæc, cuncta ſusq; deq; pervertunt, nil intactum relinquunt, modò cæterorum ruinis altiùs emineant; ut Marius ab aratro Conſul, aut Macrinus ex mulione Cæſar, quibus profuerat in ſuo obſcuro latuiſſe, nè qui, & quales fuerint, poſteritas nôſſet. Infelix honor, cùm à talibus rapitur, & cum ingenti dehoneſtamento captivus in triumphum ducitur, deteſtans atrox opus & crimen, fortunæ ipſi erubeſcendum, quæ maleſana pullos ſuos provocat, ut locum temerent virtuti debitum: inde beatus triumphat, cùm virtus ſibi & ſuo juri reddita, commune orbi vitium, ignorantiam recti, & invidiam ſupergreſſa, munera ex merito diſpen-

ſat, æquo jure dividens præmium, aut pænam, nè & ſceleri timor, &ſpes deſit probitati. Quidni honor in Tuo ingreſſu *ILLUSTRISSIME PRÆFECTE*, jubilet, geſtiat, plaudat, exultet? quem cùm devinxeris, viceris, dicere debueram, facis, ut triumphet. Triumphaverit quondam, cùm Socratem decretô Apollinis ſupra genus humanum evexit; at ex obſtetrice natum: plauſerit cùm Servium judiciô Numinum & Romani populi conſenſu, ad Regale ſolium deduxit; at qua origine fuerit, vel ipſo ethymo nominis explicante novimus. Te ex utroq; parem, hoc eſt virtute, quæ ſola ipſis profuerat, & ſanguine, quô illi erubuerant, ſummum nactus, non pedeſter, ſed generoſiſſimo Sonipede vectus, plaudentibus cunctis, amore & votis omnium comitantibus, cenſet pulchrum videri, & dicier: hic eſt. Nempe ex utriusqꝫ Parentis Domo, Te prodijſſe omnes novimus, in qua, ſi iterum in terris Dij poſſent naſci, vellent; & quæ plures Patriæ Patres, libertatis ſanguine partæ Defenſores dedit, quàm olim Paſtoritia Lavinij Cohors, in ſublime ad ſtuporem evecta greges paverat. Divûm Genus & Principem Gentis noſtræ Domum Tuam dum commemoro, virtuti, quæ ei inquilina, non officio: idem enim eſt, ſic Te natum innuiſſe, acſi genuinam virtutis prolem dixerim. Pulchrum eſt, ſi Terentius Varro eâdem manu Faſces & Secures, plaudente Româ & approbante, dextrè gerit, quâ olim aſciam in macellaria Patris taberna ſcitè geſſerat: ſi Tarquinius Priſcus eâdem conſtantiâ & animo res Romanas ſupra Acrocorinthum effert, quô priùs tædium, & ereptum Patriæ deſiderium, Corinthô exul tulerat; at ſi Æmilij,

lij,

lij, si Fabij, si Marcelli, Patriam, cum qua in utraq; fortuna simul crevêre, decoribus augent, augustum. Claritudo generis, res sanè præcelsa; in qua virtus si fulget, pretium majus sortitur, ut gemma in auro; clariùs cernitur honor ad accensas Majorum Ceras, quàm in obscuro positus; & purpura nobilior multoties ostro tincta, quàm cujus lana recentem bibit colorem. Non diffiteor Natalium splendorem minui, si in umbras desinit, & foris titulum inanem pingit, qui intus latentia malè explicat. Turpe, si qui per Fasces numerant Avos, & pro dote triumphos, genus ab Inacho jactant, exesas senio & carie statuas, fumosas imagines, dimidios stantes in curribus Æmilianos, aut fractis jam seculorum injuriâ cruribus Curios digitô monstrant; ipsi Thrasones & Nattæ bacchanalia vivunt, satis se egisse rati, cùm labores suorum longâ serie deductos ostentent. Quid ad Paridem? quòd Priamus aut Hector amore Patriæ flagraverint, si illicitis ignibus ardet, ut Troja in favillas & cineres redigatur. Quid ad Scipionem? quòd Africani sudore, sanguine, & pulvere obsiti, gentes bello asperas, successibus feroces, victorijs insolentes fregerunt, vicerunt, everterunt, si ob degenerem animum, annulum cum gemma Patris in Prætura detractum amittit. At si ex Iove Martes nonnisi generantur aut Apollines, si ductus ab Ænea sanguis virtutem secum vehens in Iulios desinit; quò vetustior, eò venustior, cùm splendorem auget, oculis & animis gratissimum, horrorem quendam venerabilem incutit, dignitatem honori addit, efficitq; ut triumphet.

Multis originem suam tegere placet, sufficere ra-

tis, in quam excreverunt, amplitudinem; Nili adinſtar, qui cum vaſto alveo decurrit, fontem occultat, vel ad Paradiſum, quô Divini quidpiam adſtruat, refert. Tales in ſui Honoris templo cætera ſimulacra videnda exponunt; primum illud originis idolum in ipſis adytis ſervant, fide non oculis colendum, nè patentis gloria minuatur, aut fiat contemptus. Tui Generis *MAGNE PRÆFECTE* origo omnem criſim ſupergreſſa, & ſui ſecura, cunctis patet non minùs veneranda, quàm timenda, nè ſplendore obruat perſcrutantes. Certè hujus claritudinem mihi inveſtiganti lux quædam oculos everberat, mentem percellit, ſole ipſo præſtantior; cùm hic antequam ſe totum explicet, auroram præmittit; illa ſtatim in ortu ſuo magna, meridiem gloriæ in Polonia fecit, priùsquam Polona diceretur. Nempe Lechus STARZARVM ASCIA uſus, Sarmaticam barbariem præcidit, ut in auguſtam ſpeciem, Poloniam efformaret: quæ quidquid magnificum, quidquid ad prodigia ſeculorum, vaſtâ mole evectum habet, utriq; ex æquo debet. Hæc Imperij hujus, & aurei ævi Architecta, poſtquam cuncta ad ſtuporem, & ingentem Patriæ gloriam perfecerit, ſibi inter duodecim Principes Palatinos ſedem primam exſtruxit manſuram ſemper in Senatu, unde hactenus non exceſſit. Hujus admirandus ſplendor per magnos Comites in Panigrodz, Luknia, Danaborz, Preginia, ad STARZYKONIOS cum virtutum incremento deductus, gloriam auxit non diviſit, fecitq;, ut tantorum decorum pondus, & tot triumphorum pompa, quam Fratres malè concordes ferre non poterant, Sonipede veherentur. Equorum præſagia ac monitus,

Germa-

Germanorum vetuſtati experiri olim placuerat, qui candidi in lucis enutriti, varietate hinnitûs, aut eventum malè fauſtum minari, aut votis reſpondentem polliceri credebantur. Nulli auſpicio major fides, aut reverentia erat, cùm & Sacrorum Præſides ſe Deorum miniſtros, illos ſecretorum cæli conſcios, faterentur. Miſera hominum conditio, ſic Numina quærens! quæ quantùm olim ſuperſtitione peccaverat, tantùm fidei STARZYKONIORVM Pegaſus dedit; ut, quotquot ab eo proceſsêre, omnes aut oracula fundere, aut digna cælo gerere, meritò fateamur. Equus Cæſaris Iulij, humanis prope pedibus in digitos diſcriminatis, ei futuri Imperij augurium erat; quid, ſi ipſi caput tale obtigiſſet? Quanta illuſio! ut malis artibus quæſita potentia, fictâ religione firmaretur. Abſint auguria, quæ ambagibus involuta, expectantium animos ſuſpendunt, & deſideria ſpe inani nutriunt, ut turpiùs fallant; vel, ſi caſu ad placitum præſtolantium reſpondent, adulatione ad veritatem torquentur. Non his ludicris eminentiam STARZYKONIORVM metimur; effectu ipſo veneramur: non promittimus, quæ jam orbis vidit, & pene adoravit: fatemur nullum eſſe, qui illorum Sonipede vectus, non Imperio dignus eſſet, ſi virtuti honor daretur. Hic non tulit unquam, niſi pugnantes pro ſua Troja Rheſos, & candore inſignis, ſolos conſuevit bajulare Palantes. Procul hinc Nattæ: generoſus eſt, ignavos ſeſſores non patitur, nec minùs frænos, ut ſcias eſſe liberum. Taceo Navogios Caſtellanos, Ottones Palatinos Cracovienſes & Sandomirienſes; quorum merita, cùm præmia, quæ Patria dare poteſt, ſuperârunt;

Imperatores Romanos devinxerunt, ut Comitum Imperij titulo ornarentur. Cæteros, ſecula fatigare nolens, nomina excerpendo, prætereo, nè vel ſolo eorum numero, meritis & honoribus, quibus claruêre, exceptis, texere ampla volumina videar: STARZYKONIOS dixiſſe, ſatis eſt ad gloriam, SZAFRANECIOS innuiſſe, ſatis ad pompam.

ZEGOTA ex Germania redux, quam famâ, & ingentibus ſuis per arma meritis repletã in cognomen induere, diciq; Germanicus poterat, à Fratribus Germanus eſſe negatur; qui nè fortunam dividerent, à Fratre ſe disjunxêre, alienum meritò dicentes, cùm degeneres idem virtutis genus non haberent. Quid ad hæc Heros magnanimus? Aſciam rejecit avitam, quæ ſe iniquè feriebat; Sonipedem pro Gentilitio decore ſumpſit, quo uſus, immortalem gloriam apud exteros acquiſiverat; voluitq; ZAPRZANIEC appellari, nè avarâ ſuorum ignaviâ notaretur: ſuæ ſibi fortunæ faber etiam absq; Bipenni, tantùm excelluit, ut Nobilitatis Princeps, quia Cracovienſis Succamerarius eſſe meruerit. Diceres hunc non divinâ Palladis arte, ſed odio Fratrum Aſciam impellente, Equum fabricatum, niſi virtuti artificium deberetur: ex quo plures prodierunt defenſores Patriæ, quàm olim Trojam vaſtaverant. PETRVS & IOANNES jam corrupto in majus vocabulo SZAFRANECII; ille Parens, hic Filius, Caſtellani Sandecenſes, quid ſit in honore eſſe, apprime monſtrârunt, docueruntq; non fruſtra Purpuras rubeſcere, quas curæ exagitant, ut ad igneum colorem accendant. Vaſtus & ſtrenuus pro communi bono animus PETRI SZAFRANIEC,

NIEC, Subdapiferi Cracovienſis, meritis cum amore LVDOVICI certando, victor evaſit; & cùm plura ſibi deberi, quàm acceperit, noſſet, infra ſe poſuit; Comitis titulo major, quem in donata Pieſkowaſkała poſteris per Filios reliquit. Horum primus IOANNES in Pieſkowaſkała Comes, Cancellarius Regni, dum Aquilæ Polonæ miniſterio in Primatialem Nidum portaretur, in ſacram Vladislavienſis Purpuræ Sedem ultro deflexit, ut modeſtiùs innocentiam, quam Annulo, nè temeraretur, ſignaverat, Magnus Antiſtes, Prælatorum norma & amuſſis, explicaret. Alter Paterni nominis & virtutis hæres, Palatinus Cracovienſis, Podoliæ Gubernator, contra Cruciferos Supremus Exercituum Dux, ſolâ Regis Majeſtate minor, ſcitè Falces, nè in obliquum deflecterent, tenuit eâdem manu, quâ ferrum in fædifragos ſtrinxit; ubiq; magnus, vincere magis, quàm necare doctus, niſi ſponte pertinacia perire voluiſſet. Sex alij SZAFRANECII, PETRI nomine inſigniti; duo Caſtellani, alter Vislicienſis, alter Becenſis, reliqui cum adjecto Navogio, omnes à Petra Comites, Succamerarij Cracovienſes non fragile jecerunt fundamentum, ut perennaturæ gloriæ conderent molem; cui faſtigium adjecit STANISLAVS Palatinus Sandomirienſis, ut tota per ANDREAM Capitaneum Lelovienſem, Moſchorum flagellum; & cæteros præclarè geſtis magis, quàm nominibus notos Heroas, Magnis WIELOPOLSCIIS, ejusdem originis & ſanguinis jure, in hæreditatem traderetur. Hos cùm nomino; fidem Superum! quàm dulcis animum occupat horror! ubi tanta virtutum Nomina, an Numina cogitanti mi-

 hi

hi occurrunt, quæ intelligi poſſunt non dici, ſublimitatem ingeniorum ſupergreſſa, & in Honoris templo locata, majeſtatem quandam explicant, ut à longè reverentiæ admoneant. Genuinus hic SZAFRANECIORVM Sanguis, anguſtis claudi repagulis cùm nequiret, per ampla camporum Poloniæ, cum qua ſimul à cunabulis crevit, diffuſus in Wielopole incidit, ut pro SZAFRANECIO, WIELOPOLSCIVS diceretur. Diſcite poſteri, magnæ virtuti magna deberi nomina; quæ in SZAFRANECIIS exuberans, nè communi vocabulo Polona tantùm vocaretur, ab amplitudine Lechici Campi, quo tamen capi nequit, WIELOPOLSCIA dici voluit. Torquatos à torque, à delicijs crinium Cincinatos, Scipiones, ab everſa Carthagine Africanos, ut cæteros taceam, appellaverit Roma; SZAFRANECIOS à defenſa toties, decorata ſemper, meritorum magnitudine, Polonia, veneramur WIELOPOLSCIOS. Ignoſcite Magni Heróès: veſtra jam inter Divos Nomina non recenſeo; nè exiguâ paginâ Vos coarctare, & imperitô artificiô depingendo, temerare videar: parata & recenti ſeculo nota exemplaria monſtro; ut vel ſic magnitudinis Veſtræ menſura appareat, quòd haberi nequit, in immenſum evecta.

GASPAR Comes in Pieſkowaſkała WIELOPOLSKI, Martis & Aſtreæ de ſe certantium, litem ita pulchrè compoſuit; ut utriusq; eſſet: qui gloriosè cùm in caſtris pene inſenuiſſet, innocentiam juſtitiæ in Caſtro Vavellano Iudex defendit, & nè iterum aſtra repeteret, detinuit; tandem toties repetitô in Domo ſua titulô, Succamerarius Cracovienſis,

recti

recti nunquàm exceſſit limites, at Regni pulcherrimè; quod ubi famâ replevit, extera in ſui admirationem traxit; omnibus æquus, amabilis, ſuæ nonniſi virtuti viſus eſt injurius, quam cùm usq; ad invidiam excoluerit, altiore honore coronari non permiſit, mereri non habere præmia contentus Ita eſt: levia facilè in altum tolluntur, gravia non item: labore opus eſt, ut ea à ſuo centro dimoveas; quid ut eleves? Cymba levis onerariam præcurrit, & inani acta vento, citiùs portum tenet, agilitate tantùm commendabilis, nullis mercibus onuſta, quibus expectantium in littore deſideria exſatiet. Serò & ſuſpenſis paſſibus merita, ſuò pondere præpedita in ſublime gradiuntur, prævolantium turbam non aſpiciunt, ſed metam, maluntq; tardius oriri ut ſoles, quàm citiùs ut auroræ, etiam in obſcuro ex ſeipſis ſplendida. Sanè quò altiùs ſurgit oratio, eò demiſſiùs cadit, ut Nomen WIELOPOLSCIANVM adoret; celſiùs tamen aſſurgere nequit, quàm ſic cadendo: vires exerit, quid valeat probat, luctatur, ſeipſam vincit, verba verbis ſubſtituit, ut conceptum mentis explicet aptiùs; deniq; ſibi ipſi irata fateri cogitur, plùs ſe velle quàm poſſe.

IOANNES Comes in Pieſkowaſkała WIELOPOLSKI occurrit, in quem virtus totam ſe infuderat; ringente fortunâ, quam contempſerat, cùm nihil ei debuerit; qui proprijs meritis, & velut adacto Pegaſo, eò evaſit, quò ſolet ſtupor, non cæterorum imitatio. Alta pax, felix ævum Sceptro VLADISLAI IV. ſe ſubmiſerat, porta Iani aranearum telis obſita ſtridere deſierat, fervente Cereris cultu lætitia agris redierat, ad invidiam Gentium circum-

quaq; fumantium, Gradivo incendia miſcente. Nullus nobis Annibal expugnabat Saguntum, aut ad portas epulabatur, detractis annulis ſuperbus, nullus Cæſar tranſire Rubiconem parabat, nullus Sparthacus ſervos ad pileum vocare auſus; nullus armorum fragor erat, nullus tubarum clangor, niſi ad pompam, nullus ſagi uſus; magnificentia togæ & ſplendor publicus, geniales dies, Vitelliani menſuram apparatus, & Ganimedis pocula inter cõcentus ubiq;. Tam dulce blandæ pacis conticinium ſopiverat centoculos etiam Argos, nil ſibi & Patriæ timentes, etſi proximus arderet Vcalegon, ignaros, procellas & turbines atrociùs furere ex ſudo prorumpentes. Rarus qui cælo nimiùm non crederet ſereno, & præſentibus lætis futura non metiretur; plures ſana conſilia, timidorum partum cenſentes, ſaginabantur, obliti placere in vulnus cervices maximas, & non præviſa jacula ferire magis. Inter paucos, fortunæ munera blandæ inſidias non dona ratos, ſelectiſſimus WIELOPOLSCIVS ſuam longis per publica negotia experimentis exercitatam indolem, dandis oraculis natam, ad mentem Patriæ explicare ſolitus, cordatum pectus in adverſa & ſubitos caſus munivit. Ebrium illud & petulans ſervûm pecus, triumphata potiùs, quàm victa bellua, tundentes ac mulcentes manus æquè mordere ſolita, toties noſtro, toties ſuo cruenta ſanguine, præciſis & præuſtis cervicibus, in perniciem noſtram è Coſacicis mappalibus repullulans terruit cæteros, non WIELOPOLSCIVM, qui non oppreſſam fuiſſe primo in impetu, cùm indoluerit, reaſſumendum auſum in rebellem ſuaſit, ante diſcrimen feroces, in periculo

pavidos,

pavidos, ipſe audax omnia perpeti, animando, tantumq; effecit, quantum ſolent cordata pectora Heroum, quos verus Patriæ urit amor. Nondum finis unius mali, & jam gradus alterius erat; cùm non ſola rudis parendi, inimicaq; Dominis tellus, ſed & mare ab Aquilone in perniciem noſtrã intumuerat minax. Gens pacis impatiens, ſtudijs aſperrima belli, priſcâ origine, & gloriâ ex ruinis Gentium collectâ ferox, olim ſpoliati orbis prædam à Romanis repetere auſa: Sueones, Gotti, Vandali, Finni Lappijq;; & Rex Regno novus, ætate fervidus, ſui impotens, imperium orbis vaſto animo per improba vota complexus inopinâ belli inundatione nos pene obruerat: Hunni, Pannones, Tranſylvani, provocati cladibus noſtris, facto per nefas agmine graves, totâ mole ſeſe intulerant, vix ſub tanto armorum pondere ſpirantem Poloniam, oppreſſuri. Iactam eſſe aleam, & ad radices poſitam ſecurim, datis poſt terga fortunæ manibus, etiam cordati & mares animi arbitrabantur, non Comes WIELOPOLSCIVS; reſtitutæ & provectæ in meliora ſpei, magna pars & inſtrumentum, cùm tempeſtatis tantæ procellis obicem, deducto in ſuppetias Germano milite, poſuerit. Iam Caſtellanus Woynicẽſis apud LEOPOLDVM I Legatus ſic egit, ut conſtaret, vigorem mentis, & fortitudinem Polonorum ceſſiſſe fatis urgentibus, ſed reſtare totam; domitam ut pareret, nondum tamen ut ſerviret; dignumq; Auguſto oſtendit, ut fortibus adeſſet. Adfuit, majeſtate oris, & æquitate cauſæ victus, antequam nobis viciſſet, ut WIELOPOLSCIO cederet triumphus. Tandem Palatinus Craaovienſis, zeloſiſſimus pro Domo DEI Ora-

rator inimicam ei luem è visceribus Regni, quæ viscera in Auctore suo Ario amiserat, eijciendam persuasit, ut perfectam felicitatem Patriæ Verbo unico, quod DEVS semel in æternitate est locutus, concluderet. Purpuratus hic Heros omnia magna cùm meritis superavit, se ipsum infra se posuit, mente in imum demissâ; fato Patriæ ereptus, lachrymas omnibus elicuit, elogijs silentium indixit; maximum laudis incrementum ratus, coram Numine imminui. In vestibulo basilicæ, quam Conditori suo sacraverat, recubuit, solo peccatoris titulo contentus, qui virtutum exemplar fuerat. Cuncta hæc, quibus orbi illuxit, decora reticeri voluit, quasi jam non sua existimans, quæ in Filio IOANNE Comite in Zywiec & Pieskowaskała reposuit. Vnica hæc felicis Parentis Proles, tantæ capacitatis fuit, ut totam ejus magnitudinem comprehendere suffecerit. Frustra Patrem inter felices umbras quæsivisses; sanctiore metempsychoseos argumento in Filio hærentem advertisses, pretium ejus ex tali Vnione, si pretium dari potest inæstimabilibus, desumendo. Vastus tanti Filij genius, quidquid arcano omnis ævi apud eruditos tegitur, quidquid apud cultiores Gentes eximiè sapit, complexus; ingentibus curis par, quocunque se verterat, semper exquisitam bibliothecam secum portabat, quia eruditum solidè caput. Personata hæc Intelligentia, agitandis & expendendis magnarum rerum momentis seriò intenta, hominem excessisse, & in fatorum arbitria se insinuâsse visa, nihil unquam gessit, nisi pretiosum, nihil est locuta, nisi gemmas æternitatis annulo inserendas. Vir consilio magnus, ingenio sublimis,

edecumatus

edecumatus prudentiâ, judicio profundus, animo adversis vinci, prosperis efferri insolito, generosus; ut præcellentium dotum, & virtutum universale subjectum diceretur. Favore Numinum in hæc tempora Patriæ datus, quæ difficillima, undiq; ruentibus malis aspera, discordijs Civium agitata, ausu militiæ obsequium aspernatæ infestata, diffidentijs inter Majestatem & Libertatem impedita, Conso & Marte, ut medelam ferrent, indigebant. Tollenda erat difficultas, adversis remedia danda, hiatui animorum còàlitio facienda, insolentia militum sedanda, Regis & Civis liberi titulus explicandus: sustulit, dedit, fecit, sedavit, explicuit. Quanta prodigia! difficultatem facilitavit activitate, adversis obicem posuit prudentiâ, divisos animos conjunxit amore in Patriam suaviter insinuato, recalcitrantem militiam còërcuit frænis aureis, ex proprio ærario depromptis, Regis & Civis differentiam reverenter explicuit libertate; omnibus unus satisfecit. O corpus indefatigabile! ô anima sublimis, aris & pulvinaribus digna! Post peracta minorum subselliorum gloriosè Officia, Supremus Cancellarius Regni, omnium opinione, nullis in hoc suis sermonibus, sed quia par visus erat, credebatur, antequam esset; unde patuit, non semper famam errare, aliquando & eligere, cùm factus fuerit, ut tanta merita, Sigillo magno consignarentur, quô eorum, posteritati major fides haberetur, aliàs non credituræ difficilibus narratu ob stuporem. Manifestum WIELOPOLSCIANÆ magnitudinis & felicitatis, si antiquis augurijs credimus, indicium, cùm in IOANNIS manu Aquila Sarmatici Iovis ministra consedit.

Quantus eſſe debeat cui ejusmodi depoſitum creditur! Epheſtione opus eſt, ut Alexandri ſecreta noſcat; Cyneâ, ut cum Pyrrho, vel pro Pyrrho etiam in Senatu Romano loquatur, nè Majeſtas & loci inſolentia os aureum alibi diſertum confundat. Munus hoc centoculos Argos requirit, ut hinc, inde, cominus, eminus, interiùs, exteriùs, vigiles perſpiciant, proſpiciant, nè Patriæ Navis, quæ plusquam unius Cæſaris fortunam vehit, inter tot fluctus, tempeſtatesq; ſonoras in brevia & ſyrtes incidat, aut ſcopulis alliſa, cum pretioſo onere, quod tantis Polona manus contexuit annis, naufragium patiatur. Luctandum hîc eſt cum fortuna, occurrendum ejus moliminibus, quid ſerus vehet veſper, in aurora prævidendum, penetranda fatorum ſecreta, ut ſic præſcita miteſcant, aut alibi iram ponant, aut minùs feriant. Divina ſunt hæc, IOANNI tamen ubiq; magno, inter Polonos tunc maximo revelata. Verior hic Apollo Tripodem ſecum tulit ſemper; quia ſeipſum, nè perplexis ſolvendis Delphos petere cogeretur. Magnus Regni Miniſter, ſui Dominus, Iovem Polonum nunquam adorare oblitus, at tonantem, aut retrogradum nunquam; memor ſe eſſe quidem Mercurium, attamen de numero Deorum, reverentiam Majeſtatis à deformi obſequio diſtinguendo: hinc libertati honor; tanto Miniſtro apud Concives pretium, apud Regnantes æſtimatio. Ad Regem; & ſi antonomaſia emphatica videtur, addo: Chriſtianiſſimum extraordinarius Legatus, inter Lilia roſas locutus, ut ſic non ſolùm videretur, ſed eſſet Hortenſius. Vnde eodem charactere inſignis ad Gentem togatam, Adriæ Dominam, intuitu libertatis

tatis, Poloniæ cognatam, ſtuporem ſecum induxit; nihilq; non gratioſum IOANNES pro III. IOANNE, & Patria effatus. Hũgariæ, olim per CHRISTINAM KOMOROVIAM, Comitum de Liptow & Orawa, à ZOARDO Grati Regis Hungarorum Electi Nepote deſcendentium Filiam, diducto ad Principes CARAFFAS per PAVLVM IV. Pontificem Maximũ, & ad FRANCISCVM DONATVM Venetorum Ducem, ſanguine purpuratam; Poloniæ, per MARIAM ANNAM Marchioniſſã de Arquian, MARIÆ LVDOVICÆ Auguſtæ Noſtræ germanam, Conſortes, Regum Affinis; Filiorũ Principibus Poloniæ, IACOBO, ALEXANDRO, CONSTANTINO, & MARIÆ TERESIÆ, MAXIMILIANO EMANVELI, utriusq; Bavariæ Duci & Electori nuptæ, ſanguine junctorum Parens, tantis Nominibus ex aſſe reſpondit, quia WIELOPOLSCIVS. Quanta Viri majeſtas! quantus honor! quanta admiratio! quanta ex non diſſimili ſobole felicitas! LVDOVICVS Pincerna Regni, Minoris Poloniæ Generalis, Capitaneus Cracovienſis, quidquid domi, quidquid apud exteros eruditæ dulcedinis collegerat, Patriæ propinaturus erat, niſi mors invida fortibus, nè ſalutem diceret, honores prælibanti venenum porrexiſſet. Sanè ſi anima plùs ibi eſt, ubi amat, quàm ubi animat; ſeparari à Parente non potuit, quem amor ſingularis indiſſolubilem fecerat. Brevi mortuum ſecutus, nè animam, quâ uterq; ſpiravit, divideret. Hũc cùm amiſit, omnia neglexit; nihil Paternum ampliùs habere prætendens, præter tumulum. Et hîc vide certamen Fratrum: IOANNES Comes in Zywiec & Pieſkowaſkała

waſkała

waſkała, Tuus MAGNE PRÆFECTE Parens, ejusmodi exdiviſione non contentus, movit cauſam ad Patrem, incuſaturus Germanum, quòd optimam partem ſibi elegiſſet. parum eſt moviſſe; mox proſecutus; & nè perderet abſens, adeſſe utriq; voluit; Patriæ malo, quæ cùm maximas ſpes de eo conceperat, dolorem parturijt ingentem, quia publicum. Ille ingeniorum Apex, & optimus ex Solio Cenſor ac æſtimator IOANNES III. quemadmodum in Generalibus Comitijs, ejus, Nuntium agentis, privatimq; arduis propoſitis, ſubitò prudentiſſimè reſpondentis magnum & grandium capacem animum, vim conſilij, imperterritum mentis robur, deprehendit, ſtupuit, laudavit; ita præproperæ morti indoluit, ſatis illum vixiſſe gloriæ, quod pulcherrimū eſt; at naturæ & Patriæ certè parum, aſſerendo. Futurus Cincinnatus; Papyrius eſſe voluit, & in exigua ætate prodigia prudentiæ edidit, ut, majorum expectatione accenſa deſideria cùm extinxit, in acerbum dolorem provocaret; in cæteris, omnibus amabilis, hoc ſolo injurius. Concordem manſura in fædera dextram, ut cunctorum votum fuit, gaudio Gentis Noſtræ & lætitiæ populi (Excellētiſſimam Matrem Tuam MAGNE PRÆFECTE intelligo) dederat, illa mærori, qui brevitate convictûs amantiſſimi auctus, pene gementem oppreſſerat, ni animosior ratione affectum cohibuiſſet. Credo tamen eam vehementiæ ſuccumbere potuiſſe, niſi Tu nondum per ætatem doloris tam ingentis capax, ridentibus ocellis, innocenti renidentis oris lenocinio, infantilibus identidem ad amplexum plangentis manibus exporrectis tenuiſſes. In Te Magni

Parentis

Parentis imagine fixa, ſingultibus gaudia miſcens, nunc arridentem, decurrentibus in ſerenum vultûs Tui lachrymis, baſiabat, nunc innocenter reluctantem, nè gemitum memoriâ Patris irritares, amovebat, nunc abſentiæ impatiens, ubi eſſes quæritabat, nunc capiendo ſopori componebat, ut ſuaviter quieſceres, tremulâ & truncatâ ſuſpirijs voce ſopiebat; ut Patriæ creſceres, omnium vota conſpirabant. Tam ingentis doloris pars maxima fuiſti Illuſtriſſime FRANCISCE Comes in Zywiec & Pieſkowaſkała WIELOPOLSKI, Minoris Poloniæ Generalis, Cracovienſis, Lanckoronenſis, Zarnovecenſis, Premykovienſis PRÆFECTE. Inter tot Vmbras mæſtus fatis iraſci videbaris; quæ cùm cæteros è vivis tollerent, Te lancinabant, ut tot Tuorum mortibus ſuperſtes, ictus ſentires acerbiùs. Hæc vulnere Tuo delectata, novum inflixerant, funera funeribus adijciẽdo, Tibi dolorem. Virtutis formæq; Decus, MARTIANI OGINSKI, Supremi Lithuaniæ Cancellarij Conſortem, Patris & Fratrum Vmbris adjunxerant, ut cùm germanam eripuerunt, ſubtraherent & CONSTANTIAM; quam Tu animo Tuo retinuiſti, nè tantis eorum moliminibus ſuccumbere videreris. Poſt interclusum ſingultibus ſpiritum, tunc primùm omnes reſpirârunt, cùm Tu pullatus quidem, ſed quaſi ſub nube Phœbus Vavellum ingredereris, publicæ ſerenũ lætitiæ in ſigno Libræ, juſtitiæ ſymbolo, meridiem accenſurus. Accendiſti & corda in Tui amorem, traxiſti animos in Tui admirationem, obligâſti in æſtimationem. Ad IACOBVM II. Angliæ, ringente hæreſi, Regem, in Gallia fortunæ furores ridentem, IOAN-

NIS III. Augusti Nostri Legatus pro Majestate locutus, non in barba sapientiam esse ostendisti. Eodem charactere visendus, INNOCENTIO XII. eò acceptior fuisti, quòd Te Christi Vicarius, hujus Conjugij Filium novit, cui olim in Polonia Nuntius benedixerat. Cum tanto gloriæ Tuæ incremento, prudentiâ, insigni sapientiâ, & usu rerum plenus, nihil peregrini moris, præter quod virtutem sapit, in Patriam intulisti; plausibus exceptus, ut ubiq; per exterorum Principum Aulas excipi consueveras. Nobilitatis Conventus, fluxibus & refluxibus animorum turbidos, eo judicio, eo animo, eo ore, quibus ad stuporem excellis, Moderator sic rexisti, ut illuc omnes flexeris, quò Tuorum authoritas dictorum, & rationum pondus inclinabat. Iudiciorum Capturalium Mareschalcus tantam gloriam miti severitate, non dissolutâ clementiâ comparâsti, quanta voto concipi potest; ubi non aliud Tibi sententiæ Tuæ pretium fuit, quàm bene judicâsse. Pingunt cæteri cæcam Astræam, Tu coluisti; quæ religatis oculis cùm alios non observaret, suam puritatem, intemeratè Te Iudice servatam optimè vidit. Quanta illa Tua elegantia oris, coram Majestate locuti! quantus libertatis à licentia distinctæ zelus! cùm toties Nuntium Palatinatûs ageres, munere flecti, adulari, & turpiter obsequi nescius. Præclara sunt hæc, quæ in publicum profers, sed non minora ea, quæ limine tenes. Est magnum illud, quòd domi comis & humanus, nullius contemptor, virtutis cæterorum, Tibi inquilinæ, æstimator, moribus gravis & innocens, fallere, illudere, Te ipsum verbis venditare nescias; sed majus id, quòd

quòd ad Tui exemplum alios formes, optimus Dominus, felicissimus Parens. Ludunt innocenter in Tua Aula spes Patriæ, duo Iuli, IOANNES & CAROLVS, quos Tu Pater Æneas, & tot Avunculi Hectores excitant ad optima sponte ruentes. Castorem & Pollucem dicerem; cùm & Sororem venustate formæ HELENAM, nomine & moribus ANNAM habeant; nisi scirem fuisse TERESIÆ, CAROLI TARŁO, Cancellarij Regni Filiæ Natos. Multis illustribus dedecori fuit, inconsultiùs Vxor assumpta; Tua, Principe sanguine orta, prudentissimè lecta, Tibi par cùm secundum votum coronat, cedit in gloriam. Quid enim hac Pulcheriâ sanctius? quid verecundius? quid modestius? Formæ & animi elegantiâ sexum suum exornat; his tamen donis nunquam superbit, pietati, sanctimoniæ, morum gravitati, quos & Cato censorinus laudaret, intenta. Quantus Numinis favor, ejusmodi connubium? Nulla inter vos contentio, nullum certamẽ, nisi amoris. Suspicitis Vos invicem, invicem diligitis, eodem tenore vitæ, ut una utriq; esse videatur; pulcherrimo tamen inter vos discrimine: Tu sociam communis felicitatis, illa Te Caput agnoscit, & ipsum Te reveretur, non fortunam, quæ ampla; non titulos, qui magni: raro exemplo, ipsi tamen proprio, cúm & ANNA sit, & LVBOMIRSCIA; addam adhuc: Castellani Cracoviensis, & Supremi Exercituum Ducis, simili Consorte olim gavisi, Filia. Tanto nomine Tuo, tantâ felicitate omnia cùm excesseris, altiores honorum titulos pati non vis; at scias hos sic irritatos conspirâsse, ut in Te, agmine facto, irruant: quorum parti certè

ti certè favemus, ac ut ingenuè fateamur, etiam victoriam optamus; ita tamen vincaris, nè unquam succumbas. Tot & tantorum Fratrum auget numerum WIELOPOLSCIVS, Regius, Marchionum de Arquian, & Ducum Rohanensium sanguis, IOSEPHVS Comes in Zywiec & Pieskowaskała, Capitaneus Neoforensis, ingentium dotum, quas secum per Nationes exteras circumtulit, compendium; quibus omnibus modestia & pietas præeminet, suadetq; ei, ut malit esse, quàm videri laudatissimus. Ex hoc sanguine efloruit candidissimum Lilium, SOPHIA, MICHAELIS SAPIEHA, (Virum nomino, jam omnia decora dixi, quibus ille supereminet,) Notarij Campestris, Magni Ducatûs Lithuaniæ, fidissima Conjux. In hoc Flore, ebore candidior puritas, dos suaveolentiæ, virtutum fragrantissimus odor ut omnes recreat, ita in sui cultum vel invitus provocat.

Iam clauderes Semideorum agmen MAGNE PRÆFECTE, nisi & Te Celsissimus Maternus sanguis ulteriùs proferret, & me in profundam venerationem, jam demisse inclinatum abriperet. Hic pretiosissimus, cùm cæteros, ut solet, liberalissimè locupletes reddat, solos Oratores inopes facit, collectam eruditionis gazam eripit, cogitata ingeniorum excedit, mentium sese in encomia eviscerantium ideas confundit; quibus lucubratione pallidis ruborem inijcit, velut exprobrando, non esse mortale, quod optant. Absorbentur hìc panegyres, & in profundum actæ merguntur, nunquam tamen, quantumvis graves fundum attingunt. Quid mirum? LVBOMIRSCIANVS est, ab alto deductus,

ctus, in immenſum extenſus, vetuſtate ipsâ pulcherrimus. Nondum orbis adoraverat Romam; adhuc anguſta pauperies tugurijs auguſtos Quiritum tegebat animos, cùm LIVIORVM Familia emineret. (*a*) Hæc à Drauſo hoſtium Duce cominus cæſo, in cognomen Druſorum deſinens, cum Claudiorum Proſapia ſibi adoptata eousq; ſe extulit, ut Iulio Cæſari, & Octaviano Auguſto conſanguinea, Romanis quatuor Imperatores dederit; tandem imperanti Servio Galbæ, cæterisq; Auguſtis vi militum dominantibus inviſa, cum Aurelio Druſo tyrannidem fugiente, per Illiricum, Patriam Lechi, in Sarmatiam deflexit, ut cum eo prima Poloniæ fundamenta jaceret: jecit, poſuit, & ad hanc molem, quam orbis miratur, evexit. Sic Druſus Imperatorum ſanguis, olim in ſuis Avis per heroicos auſus, Germanicus, tandem Polonus; (*b*) ſolo diademate Majoribus ſuis minor, claritudinem tanti Generis per Poſteros, primis ſemper honoribus inſignitos; quorum Nomina, exigua hæc pagina non capit; longo ordine ad Heraclium Druſum, exercitûs Præfectum deduxit; hic per Filium NICOLAVM Palatinum Cracovienſem, ad Nepotem ADRIANVM de Lubomierz DRVSVM, Vexilliferum Cracovienſem, ut in ejus Natis, IOACHIMO, IACKONE, PRÆCLAO novum Nomen indueret, &, à reliquis quidem duobus aliter, à primo in Lubo-

(*a*) *Suetonius.*

(*b*) *Lubomirſcios ab Aurelio Druſo Romano, Imperatorum Nepote, Lechi comite, rectâ, & non interruptâ lineâ deſcendere, antiquiſſima authentica documenta probant; Diplomata à Principibus Poloniæ: Leſcone Albo,* 1206. *Boleslao Pudico,* 1257. *Caſimiro Magno,* 1376. *cum certis privilegijs; à Rudolpho Romanorum Imperatore, bona in ſuo Imperio emere ijsdem concedente, data, manifeſtiſſimè docent.*

mierz Hærede, Caſtellano Woynicenſi, LVBO-MIRSCIA diceretur. Hæc in PETRO Archiepiſcopo Gneſnenſi, IOANNE Caſtellano Wislicienſi, & PRIBISLAO, Comitibus LVBOMIRSCIIS refulſit; per MARCVM Palatinum Sandomirienſem propagata, hactenus regnantium in Europa Majeſtatum Solia, per TERESIAM Principem LVBOMIRSCIAM, Sereniſſimo CAROLO Principi Electorali Neoburgico, Comiti Palatino Rheni, Bavariæ, Iuliæ, Cliviæ, Montium Duci, Supremo Tyrolenſis Comitatûs Gubernatori nuptam, attingens; in MICHAELE I. Rege olim noſtro, ex nexu proximi ſanguinis coronata colitur. PAVLVS Palatinus Lublinenſis, quid ſit LVBOMIRSCIVM eſſe, oſtendit Filio ALBERTO Succamerario Cracovienſi; hic ſuo, IACOBO Caſtellano Sandecenſi; omnes Patriæ. Eâdem Sandecenſi Purpurâ inſignis SEBASTIANVS non erubuit, cùm videret ſanguinis ſui unionem, CLEMENTEM Caſtellanum Cracovienſem, ſecularis Senatûs Principem, binâ prole beatum. IACOBVS inter arma conſenuit, annis & meritis maturus; LIVIVS NICOLAVS, Archiepiſcopus Gneſnenſis, literis, & zelo Religionis innutritus, in Concilio Conſtantienſi Legationis munere functus, Druſo-LVBOMIRSCIANI nominis ſplendorem auxit; horum Pronepos, IOACHIMVS Capitaneus Iaslenſis, Legionum Præfectus, SIGISMVNDI AVGVSTI, & virtutis amor, non diminuit, ut eandem in Filium SEBASTIANVM, Comitem in Wiſnicz & Iarosław LVBOMIRSKI, Caſtellanum Woynicenſem transferret. Hic antiquâ fide Senator, Comitis

mitis de Ruſzca, BRANICII Gener, eò felicior Pater, quò fecundior; magnorum Heroum per Filias: CATHARINAM, IOANNIS Ducis in Oſtrog, Caſtellani Cracovienſis; SOPHIAM, NICOLAI OLESNICII, Palatini Lublinenſis; BARBARAM, IOANNIS ZEBRZYDOVII, Enſiferi Regni; CHRISTINAM, STANISLAI KONIECPOLSCII, Caſtellani Cracovienſis, Supremi Exercituum Ducis, digniſſimus Socer; per LEONORAM, auſteræ vitæ innocentiâ, & miraculosè in agone vitæ, ſacrâ Synaxi porrectâ, in communem ſanctitatis opinionem, deductam, ex ergaſtulo virginalis corpuſculi hactenus incorrupti, ad caſtiſſimas nuptias Agni cæleſtis vocatam, grande Olympi delicium. Quidni & per ſeipſum Empyrei Civis? quod in terris non minore pietate, quàm ſumptu, ſibi propitium reddidit. Magnificum illud Magni ROMVALDI, ſuper argenteo monte Aſceterium, quòd ſit Colonia Angelorum, & Cæli ſuburbium; apparatus tot Eccleſiarum, quòd ſuo pretio fulgeant; in Cracovienſi Dominicana Baſilica, Sacrarium, quòd dote dives, opere materiam ſuperet, ipſi debent. Et ſi laus Patris in Filijs; SEBASTIANI in STANISLAO, & IOACHIMO maxima. Hic Dobcicenſis, Lipnicenſis, Timbarcenſis Capitaneus, reptare per ſcuta puer, eâ manu, quâ cæteri geſtant crepundia, ſtringere ferrum aſſuetus, prætextæ ſagum ſuperinduit, ſanguinem fundere pro Patria paratus, priusquàm alijs peccantem in venis minuere licet. Iuvenis Heros dum ad Smolenſcum excubat, occumbit, & vi febris, caſtrenſibus incommodis accenſæ occidit, qui manu hoſtis

 occidi

occidi non potuit: Ille Terrarum Russiæ, mox Cracoviensis Palatinus, orbi regendo par, quid fecerit; tota Christianitas novit, & stupenda ejus gesta annuatim celebrat, addito Vniversalis Ecclesiæ testimonio, ut fidem apud posteros, aliàs non credituros inveniant. Orientis Regnator, bellua parricidiorum furijs agitata, Gentium heluo cùm tot Regna absorbuerit, ferarum innumera millia ex Libycis saltibus, & Ponti desertis; ac quidquid ad Caucasum, & montes Riphæos, aut in roseo Auroræ cubili stertit; quidquid Nilo, Gange, Euphrate tumescit, thura Sabea olet, aut Arabicis latitat in antris; quidquid deniq; Machometico furore ebrium lascivit, in nos, malè Othomanis vicinos, sacra profanaq; polluturus, mactaturus, ad Chocimenses Thermopilas traxit. Iam rumor animos multorum vicerat; luctus, ubiq; pavor, & plurima imminentis mortis imago etiam audaciores perterruerat; LVBOMIRSCIVM animosiorem fecit. Ivit audax & prudens, virtute, non numerô pugnaturi exercitûs, morte CAROLI CHODKIEVICII, totam vincendi gloriam sibi relinquente, Supremus Imperator: decies infestam aciem opposuit, decies vicit; toties à castris summo impetu furorem armatum, clade suâ confusum repulit, toties barbarorum castra invasit; ubiq; Dux magnus, ubiq; miles strenuus, linguâ tonans, manu fulminans, utrâq; Commilitones erudiens, donec sexaginta millibus cæsis, pluribus lue, vigilijs, inediâ consumptis, fracta OSMANI superbia, insolito seculis exemplo, amicitiam & pacem, quas insolens & ferox excusserat, petierit, & ab assueto parcere subjectis, & debellare su-

re ſuperbos Duce obtinuerit. Quanta dexteritas! quantus triumphus! quanta gloria! Vnus tantum effecit, quantum univerſi dignè laudare non poterunt. Ad Chocimum profligavit Othomanum orbem; tota Chriſtianitas defenſa triumphat. O Heros! plus feciſti, quàm alij legerunt; paucis menſibus tot ſeculorum hiſtoriam dediſti. Cæteræ expeditiones, & prælia, quibus interfuiſti, Te victorioſum fecerunt, Chocimenſe glorioſum: Tibi tot Capitum, Patriæq; ſalus, tantiq; triumphi decora, ſecundùm Deum immortalem accepta feruntur. Vincere hoſtes, Numen devincere ſciviſti; ut pateret, quanto amori Tibi Religio fuerit. Teſtantur, Præpoſitura, & cum ſuo Carmelo Baſilica Wiſnicienſis, quas ſumptu verè regio, etſi hoc titulo dignus, vitiò ſeculi carueris; Lubartovienſe Virorum, Cracovienſe apud S. MARIAM ad Nives, Virginum, Dominicana Cænobia. (taceo cæteras curis animarum invigilantes Eccleſias) Omnia hæc à fundamentis erexiſti, amplâ dote, ornamentis, pretioſâ ſupellectili decorâſti. Quid ſuperfuit? imò quid defuit, ut ad ſummam gloriam adderes? cuncta feciſti cælo ex debito, Patriæ ex officio, omnibus ex comitate. Cælum Te coronavit, Patria veneratur, univerſi colunt; ſolus hoſtis tremit, & timet. Quidni timeat perennantem in Poſteris Heróëm? ALEXANDER, GEORGIVS, CONSTANTINVS non vana præcelſæ claritudinis Nomina prætulêre. CONSTANTINVM, Regni Pincernam, Patriæ ſalutarem ambroſiam galeis porrigentem, fati ales velut alterum Ganimedem, ſed ſanctiorem, nimis citò terris eripuit, ut Cælo traderet, vero ac ſummo

Tonanti famulaturum. ALEXANDRI, Comitis in Wiśnicz & Iarosław, S. R. I. Principis, (hoc enim vetusto Cæsarum sanguini, & STANISLAI meritis, à FERDINANDO III. Imperatore datum, à Filijs acceptatum) Palatini Cracoviensis cordatus, generosus, utrâq; fortunâ major, gravis, & prudens animus, eò tantùm ferebatur, quò boni publici pondus, & honesti amor inclinabat. Hujus pietas, comis affabilitas, sine cæterorum contemptu magnificentia, per Filium IOSEPHVM, Archimareschalcum Regni aucta, in Nepotem sibi cognominem, Sandomiriensem, Zatoriensem, &c. Capitaneum, cùm defluxit, famam se Principe dignam acquirit eundo, eò evidentiùs, quò sub Serenissima affinitate splendidiùs.

Imparis Fratrum numeri, ideòq; divini, medius, grande decus, columenq; Patriæ, & (si invidia absit) Tutelaris, GEORGIVS Comes in Wiśnicz & Iarosław, S. R. I. Princeps. Supremus Poloniæ Mareschalcus, & Exercituum Dux, bonorum communis amor, ipse optimus, dictionis meæ filum, cogitatione magnitudinis suæ intercidit; devoto silentio à profano Oratore colendus. Purpurâ & Sceptro dignus, nisi eadem servare potiùs, quàm habere contentus, suo exemplo probâsset, majus esse Regna mereri, quàm possidere. Quot hostes erant nobis, (erant autem, fatis iniquis, undiq; convolantes) tot vicit hic Imperator; qui aut suâ pertinaciâ vitam amiserunt, aut ejus misericordiâ, quâ etiam victor esse voluit, retinuerunt; illis sanguinem, his pudorem suffundendo. Moschos, ad Cudnow sexaginta millibus, aut cæsis, aut sub jugum missis, viciniæ;

Cosacos, ad Piątkow & Słobodyszcze, quadraginta millibus eodem modo debellatis, obedientiæ admonuit; Transylvanos, Scipionis more, Annibalem, Italiam devastantem in Affrica vincentis; quid sit immeritam dare injuriam; domi, ferro, & igne docuit: ad Ostrow viginti millibus deletis, quosdam tantùm cum fædifrago Principe dimisit, ut Nuntij ejus magnitudinis, & suæ cladis discerent justitiam moniti, & non temnere Divos. Harpias Tauricanas suis in mappalibus, famâ gestorum continuit; Odrysium Tyrannum, adhuc sua vulnera ex Chocimensi clade lambentem, solo nomine cóërcuit; sævas Vandalici Neptuni procellas vindice ferro castigavit; exactam Regnô Majestatem intrepidus, paucis audentibus, cæteris, amisso colore, & animo pallentibus, & velut capto à Gigantibus Cælo, in varias formas, dedecorâ metamorphosi sese transmutantibus, restituit; omnibus tandem, tam quibus salus, quàm quibus gloria carissima fuit, sumere animum persuasit, rei Polonæ Stator; deniq; simul suis virtutibus simul vitijs aliorum, invidiam contraxit. Nempe suis meritis cuncta præmia cùm excesserat, odium attigit; solito mortalibus ingenio, odisse, quem præmiari nequeunt, aut læserunt. Exagitata ejus patientia vincere novit, triumphare nunquam; cogere tamen in pænitentiam facti, lædentium conscientiam, optimè; qui post funera, fænore duplici tanti Viri auxerunt gloriam, quam viventi extorquere conabantur; lachrymis parentantes mortuo, quas odiô elicuissent superstiti, si flere animus, adversis æquè ac prosperis frangi nescius potuisset. O virtutem constantem, immotam, & in Filijs pulcherrimè efformatam!

STA-

STANISLAVS Archimareſchalcus Regni, animi prudentis, ſedati, ſapientis, imperterriti genuina imago, tantum gloriæ, Polonæ Genti dedit, quantum illa optare, ſed vix ſperare præ magnitudine potuit. Caput, Muſarum delicium & ſedes, eò eminentiorem eum reddidit, quò cæteris doctiorem; ex quo Pallas naſci poterat, ſi jam de Iovis cerebro nata non fuiſſet. Scipionem ejus, Caduceum Mercurij dixiſſes, niſi ſimul & Aſtræa ſanctiſſimè ab eo culta eundem ſibi vendicâſſet; cunctis, ut utriusq; inſigne eſſet, unanimiter decidentibus: ſicq; credet non ſine ſtupore poſteritas, cùm tot exquiſitiſſima opera, luci & bono publico data leget, & juſtitiæ, nec prece, nec munere flecti, nec ipſius Majeſtatis ſplendore perſtringi ſolitæ actus recenſebit, ad ſimiles omnium conſcientiam provocando. Vidisſes illam ſapientiſſimam Animam, cunctis cedentibus incedentem! audiviſſes in Senatu oracula loquentem! advertiſſes, nè ſummum jus, ſumma injuria fieret, reverenter, audacter tamen prohibentem! nè libertatis pupilla, excellenti ſenſibili læderetur, præcaventem! Cælo delapſam & bono Patriæ datam, ut tenemus, affirmâſſes. Magnus Senator, non minor Pater, in magnanima Progenie viſendus. Amazon Sarmatica, ANNA, Fabij Lechici, ADAMI de Granow, Comitis in Myſz & Szkłow SIENIAWSKI, Caſtellani Cracovienſis, Supremi Exercituum Ducis Conſors, altiùs famam ſuam pulcherrimè extulit, quàm ex toto videri queat. THEODORVS Capitaneus Scepuſienſis, animo imperterritus, manu validus, conſilio potens, tam prope Cæſarum cordi acceſſit, quàm remotè ſuas copias duxit,

duxit, ut pro Augustis pugnaret Princeps. FRANCISCVS, & IOSEPHVS, Legionum Præfecti, virtute, & Celsissimis titulis graves, heroicis passibus in altum honoris gradiuntur; quibus ille occurrit, pretium sibi aucturus.

HIERONYMVS Castellanus Cracoviensis, Supremus Exercituum Dux, Heroum exemplar & gloria, olim multarum Legionum Præfectus, Orbi Christiano tantùm profuit, quantùm Viennæ. Viginti prope particularium conflictuum victor, generali victoriæ, cujus quoq; auctor fuit, dexterrime prælusit, pulcherrimamq; fecit antonomasiam, ut, quoties barbarorum flagellum dicitur, ille intelligatur. Si in tempus illud incidisset, quô victoribus erat in triumpho honor, quas Gentium acclamationes, quæ celeusmata audivisset! quos arcus triumphales, quæ trophæa numerâsset! Ille Machometicam superbiam fregisse contentus, triumphum, & fructum victoriæ, Christianitati, gloriam Patriæ reliquit; cujus amore, voto LEOPOLDI Imperatoris non respondit, se ad Supremâ Exercitûs Imperialis Præfecturam vocantis; optimè judicans, plùs se Natali solo debere, quám exteris, & sibi. Vnde redux tot laudum titulis non insolens, dubium reliquit, plùsne Martiali spiritu, quàm eleganti animo valeret, utroq; præstantissimus. Vkrainensis Hydræ domitor, Moschuæ terror, furentis ab Aquilone Gottico, mali compressor, indefatigabilis, & solo labore refici visus, hoc nonnisi curavit, ut sibi opus & labor, Reipublicæ merces, & quies, sua cuiq; redderentur. Morbo afflictus maximum dolorem sensit, videns Poloniam suum pretium amisisse, quia Civium uni-

onem; clausit in æternam lumina noctem, nè ampliùs jus datum sceleri intueretur. At nè totaliter Patriam deseruisse videretur, Filios Principes ejus commodo dedit: GEORGIVM Capitaneum Bohusłaviensem, Legionum Præfectum, suo spiritu in ardua & fortia quæq; animatum; cui honor defixus in armis, in Patria amor: IOANNEM Equitem Melitensem, & ALEXANDRVM Capitaneum Smotricensem, magnæ semina virtutis sub exotico sole maturantes; Filiarum quaternionem decori; quæ venustatis innocentiam constanti prudentiâ, augent; nec mirum: ex Constantia natæ.

ALEXANDER Capitaneus Sandecensis, Tuus MAGNE PRÆFECTE Maternus Avus, suo nomine major, & si fata permisissent, futurus maximus; vastis virtutum passibus properavit, ut immensum gloriæ conficeret iter, & quasi brevis vitæ præscius, tempestivè metam occuparet, quam alij diducto ætatis spatio attingunt rarissimè. Celsissimam sanguinis SAPIEHANI Nympham ad sui Srzeniavæ undas, sacro fædere allexerat, ut in pretium Patriæ depromeret Vniones. Prodijêre inæstimabiles, Diademati Principum, quô inumbrantur; accommodi, Regibus amabiles. GEORGIVS Castrorum Regni Metator, Capitaneus Sandecensis, vera Martis imago; nisi hic ex illo pingi vellet, ut augustior appareat; assiduus adest castris, rarissimus urbi, vel si contingit; deposito Martiali supercilio, eodem animo vincit corda comiter, quo hostes consvevit audacter. Imperatorum Romanorum amor, pro quorum gloria Imperij Princeps, Generalis Legionis Præfectus, eò feliciùs, quò strenuiùs militat; sic

palmam

palmam Patriæ, quam toties consilio prudentissimè, manu dexterrimè juvit, sub exotico cælo decerptam porrigendo. IOSEPHVS Nominatus Episcopus Chełmensis, Abbas Tynecensis, vitâ innocens, procul ab ambitu, sub præcelsa Consanguinitatis Arbore umbras modestiæ dilexit, sic tamen pulchriùs eluxit, ut solet cynosura ad Arcton. quippe nemo splendidiùs apparet, quàm cùm ita latet. Hujus dexteræ cùm Roma porrigeret Pedum, inseruit Libytina cupressum, ut Cælum pro Tiara, & domestico Diademate coronam daret. MICHAEL Subdapifer Regni, Capitaneus Pereasłaviensis, animi elegantis medulla, optimas artes, quibus Europa meritò superbit, eruditissimâ mente complexus, consilio validus, prudentiâ sublimis, comitate insignis, generositate magnificus, Patriæ tutela & decus, quidquid agit, elegantiam seculi sapit, æternitatem meretur. In bonum publicum evisceratus, in DEVM totissimus; quem ut domesticum haberet semper, basilicam ei domi suæ dicavit, ingenio proprio mirandam, largâ pietate insignem, artificis manu superbam. Si ei omnia adsunt bona, cui Deus; quid Tibi deerit ô Princeps! cùm in ejusmodi sanctiore Arca Numen possideas. Noscet Te posteritas æternitati insertum, famam Tuam adorabit, quam in templo locâsti. Mentem meam everberat tantorum Fratrum Germana Gloria, orbis Lechei Luminare majus, Tua MAGNE PRÆFECTE Celsissima Parens, ANNA de Lubomierz, Comes in Wiśnicz & Iarosław MAŁACHOWSKA, S. R. I. Princeps, Palatina Posnaniensis, Łukoviensis, Krzeczoviensis Capitanea, (cur titulos numero, quibus est major?

innuo tamen, ut pateat, quos ſuperet) ſublimibus ingenijs eminentior, aureo eloquio pretioſior, ſexûs ſui decus, niſi eundem excedere videatur, morum gravitate, firmâ conſtantiâ, ſolidâ prudentiâ, eruditis acroamatis, & innatâ ſuæ Stirpi generoſitate, adeo, ut virtus ſeipſam miretur, quòd tantum poſſit, in tam delicato ſubjecto. Quid illa ejus, naturæ beneficio collata majeſtas; & ſpecies digna Imperio! quæ occultâ vi quadam, ſuaviter reverentiæ admonet intuentium animos, ſimul mirâ comitate permulcet, utrâq; potens. Certè ſi adhuc mortali ingenio, ut olim, Numina in terris crearentur, Deam crederes; nunc Mulierem fortem, cujus pretium inæſtimabile, non Patriæ tantùm, etiam ultimis Europæ finibus notum, noveris. Quid illa prudentiæ vis! quæ rerum peritiâ, Annalium memoriâ, judiciô arcana penetrante, ſtupenda, cùm ſuavi oris ſono, & nunquam ad mollitiem fracto ſeſe explicat, oracula fundit, audientes attonitos, & dictorum gravitate tacitos, quos alibi Hiſtoricos dixeris, reddit. Mirêre magis: multiplici idiomate loquitur, ſic tamen linguam dirigit, ut unius cordis interpres fideliter explicet intus latentia, nemini moleſta. Hinc ille Principum, Procerum, Illuſtrium ſexûs ſui Perſonarum, Magnorum Nominum domi ſuæ, quam ſanctitate morum, familiæ modeſtiâ, pene religioſam fecit, undiq; concurſus; quibus tantæ dotes ſunt in veneratione, & collecta decora, quæ diviſa, & ſingula cæteris ſufficiunt ad gloriam, in ſtupore. Horum omnium magnitudine ſublimis, non elata, tantorum ornamentorum ſerenitatem, velo modeſtiæ tegit, ut eam ſolem dicere poſſis

ſub

ſub nube latentem, eò gratiorem, quòd oculos ſpectantium non lædat perſtringendo. Quid Religionis ardentiſſimus zelus! quid pietas! quid reliqua, quibus præeminet, virtutum cohors? Ejus liberalitas lucet in Aris, quas aut largâ manu dicavit, & dotavit, aut antiquas decoribus auxit, ac ut ad easdem ornatiores Myſtæ pretioſiùs accederent, fecit; in templo, quod honori Numinis, commodiori ſubditorum devotioni erexit, omni apparatu donavit, colitur; ex ſacris Aſceterijs, Orantium voce, quos annuatim nutrit, in cælum effertur; in Noſocomijs, quibus vel ſuum cum dote dedit eſſe, vel jam illud habentibus abũdè providet, beata redditur; ad Sacros Diviniſſimi IOANNIS CANTII Cineres, quibus argentô parētavit, miraculô, faſciati olim ſui Infantis, Libytinæ erepti, nunc in magnam ſpem Patriæ creſcentis, provocata, effulget; æternitati nubit, cùm nobiles Puellas ære ſuo à teneris in pietate, & artibus ſexui congruis exercitas, aut cæleſti Sponſo, aut mortali, ſacro fædere jungit, virtute propriâ, at ſuâ dote, & muliebri mundô commendabiles. Sanè cùm omnium animos ſibi devicit, inopiæ bellum indixit, quam ubiq; profligat, & nè, in publico fracta, ſuis in angulis ferox deſæviat, tempeſtivè occurrit, dum miſeris ſuccurrit opportunè. Hic quotidianâ annonâ alitur, ille obvius, oneratâ, ſtipe manu, gaudens recedit; hi limina obſident, nunquam tamen diu, quos citò, querulas voces non ferens, lætos omnes dimittit; alios, quibus gravior rubor, quàm paupertas, munificentiâ prævenit, eò gratiore quòd occultâ; ſemper ſolicita, nè quis egeat. Quid ille in ſubditorum, candidâ ſimplicitate, ſe Matrem

vocantium agmina misericors amor! neminem foribus arceri jubet, neminem ad pedes jacere patitur, gementem querimoniam, querulam egestatem, ad aures admittit; parùm est admittere: utriq; subvenit, omnibus non exorata, more solis exoritur; nè arma tenentis militis licentia, omnia cùm rapuerit, adhuc inopiæ minans, augeatur, obviat, lytrum, aut cætera tam nunc numero, quàm nominibus olim carentia, extorsionum onera, egenæ innocentiæ imposita exsolvendo. Curarum mole, quarum in Curia sedes, difficili hoc tempore, auctâ major, mirâ activitate ardua superat, intricata resolvit, cuncta prudenter, & suavi facilitate expedit: unde Aulæ ordo, in qua nemini impune peccare licet; & rei familiaris augmentum. Quidquid otij nacta, (Divina non tango, quæ omnibus præponit) aut suo Gynecæo, pensa data absolventi, spirituali prælectione laborem minuit, aut Annalium volumina maximè sacra revolvit, aut torta versato ducit stamina fuso, quibus Aras exornat, aut super mappa mundi, orbis, quem fortuna casibus rotat, volubilitatem perpendit, ut & sic ijs, quæ mutari nequeunt, animum pascat. Certè vitam momentis auro notandis transigit, quæ semper ad æternitatem collimant, nunquam sine virtutis linea. O sæculi nostri decus, secuturorum invidia! ô virtutem, tanta prodigia in delicato sexu patrantem! Mirabuntur posteri: alij fidem Annalium in dubium vocabunt, credent tamen candori, mentiri & adulari nescio; alij sua tempora, malè sibi propitia incusabunt. Matres ad hoc exemplar, crescentem Natarum ætatem efformabunt; omnes invidebunt, laudare tamen non cessabũt, nè in

virtutem

virtutem peccare arguantur. O beatam tantæ Parentis Sobolem! Tuâ, MAGNE PRÆFECTE, magnitudine provocâsti honores in certamen, qui de Te contendunt, & Te avidiùs expectant, quàm olim solem in Phænicia servi. Crescis in columen & ornamentum Patriæ super Helicone Academico, plaudentibus Musis, quarum es gloria, in ætatis flore fructum præferens, annis Tuis major, quos magnis dotibus superas, virtutum non temporum momenta numerans, IOANNES de Małachowice MAŁACHOWSKI, Episcopi olim Cracoviensis, Ducis Severiæ, Paterni Patrui, nominis hæres, & ex toto imago; Patris STANISLAI Palatini Posnaniensis, Łukoviensis, Krzeczoviensis Capitanei, per pacta Carlovecensia, quorum Magnus Legatus, fuit pars maxima, pacis Authoris, arte & Marte Orbi notissimi vita. Fratre Tuo non minor CAROLA excedis angustos corporis Tui limites ingenti spiritu, nativum rosarum & liliorum exstinguis splendorem venustate, excitas stuporem politarum artium multiplici peritiâ, alloqueris famam quatuor idiomatum (etiam in hoc Germano Tuo par) elegantiâ, cælum Tibi inclinas pietate, devincis omnes prudentissimâ oris suavitate, allicis in æstimationem Tui, modestiâ. Magnus hic laudum Vestrarum cumulus, at ex tanta Matre sumitas; cujus est, quidquid in Vobis miramur. Natura Vos flere voluit, antequam possetis sentire amissos Patres, Filij; dolorem Mater ex morte Parentis Tui conceperat, priusquàm Te peperit, Filia; adultas curas sustinuit, cùm Vos omnes portaret infantes; ut ad hanc virtutis molem, quâ eminetis, deduceret. Infudit

in Vos suum, & Majorum Vestrorum spiritum, ut ad magna animaret; felici successu, quô jam vota sua coronat; & nè soli Honori Vos commendâsse videretur, etiam Fortunæ favori admovit; quam volubilem retinuit, & hac temporum tempestate, paucis, ijsq; armatis propitiam, Vobis conciliavit, cùm ingenti proventu auxit. Videtis quantum una fecerit Vobis omnibus; quantum uni omnes debetis, perpendite: perpenditis, amorem reverentiâ pensatis. nihil votis relinquitur, nisi ut tantus Patriæ honor, tanta Vestra gloria, tantum generis humani delicium Vobiscum perennet. Huc omnium suspiria collimant; ego meum effundo: tantâ Matre spectante, *Dij Patrij servate Domum, servate Nepotes.*

FRANCISCVS & GEORGIVS, duo fulmina belli, & ingentis magnanimitatis exemplaria: Ille olim Capitaneus Olsztinensis; respuente titulos virtute, quòd pares habere nequijt; coram Europæ Gentibus Nomen Polonum portavit, gloriâ, quam arma pariunt, auxit; Hic Succamerarius Regni, Olsztinensis, Casimiriensis Capitaneus, grande Magni Parentis Nomen meritis adimplevit, ut in illa ejus vastitate, nihil vacui reperires. Princeps animus heroicis ausibus, & generosâ humanitate, cùm corda cæterorum ad se traxerit, mentes militum, quibus præest, aut, ut omnibus præsit, desideriũ movet, confundit, dubitantium, plusnè amari, quàm timeri mereatur: quanquam ipse dubium resolvit, metum in hostes, amorem in Heroum pectora transfundendo, sine authoritatis dispendio, quam officio retinet, periculorum aggressione auget, ubiq; primus.

Tam

Tam ingentia Domûs Tuæ decora, ILLVSTRISSIME PRÆFECTE esse novi & dixi, ex toto videre non potui. Tantorum Luminarium concursus aciem ingeniorum hebetat, mentium pupillas percellit, satis sibi gloriæ ratus, lucere cæteris & prodesse, etsi cerni cum sole nequeat. Quidquid tamen à longè ex Vmbris Academicis reverenter adverti; rudi stylo expressi, cujus artificium materia exornat. Quidquid retuli, tantillum est, & jam tot seculorum sese implicuit gloria, tot Serenitatum innexuêre tituli, tot Prosapiarum immiscuêre splendores; & adhuc accedunt primæ magnitudinis in Orbe Sarmatico Sidera, nexu Celsissimi Sanguinis nota: CHOMĘNTOWSCII, PRZERĘBSCII, SZEMBECII, PIENIASKII, POTOCII; Duces WISNIOWIECII, RADZIVILII, SANGVSCONES, & in OSTROG; LIGĘZII, LIPSCII, ZEBRZYDOVII, POŁVBIENSCII, CHOTKIEVICII; & si ab alto perpenderis, huc ibit tota Lechicorum Astrorum Cochors. Singula hæc cogitationes ingeniorum excedunt, in Te clauduntur, & sese depingunt, ut in Pantheo Numina. O stupor! quanta animi Tui amplitudo! quô cûm Maximorum Majorum comprehenderis Imagines, adhuc locum reliquisti vastum, & Tui capacem. Disposuisti in Te, pulchro ordine tam exquisita Exemplaria, ut ijs intentus, ex omnibus magnificam sumeres ideam, juxta quam Te, proprijs meritis, & ingentibus dotibus pingeres, explicares. Pinxisti optimè, & adhuc lineas ducis; explicuisti latè, & adhuc spatium poscis, ut perfectissimum opus, & mole suâ immensum, æternitati talium avidæ comprehenden-

hendendum exponas. Æmulari naturæ, Tibi propitiæ, virtus in Te videtur, parum ſe dediſſe rata, ſi communia dona tantùm, niſi faciat prodigia. Illa Te ſubtili ingenio, profundo judicio, agili gravitate expeditiſſimum, generoſâ indole magnificentiſſimum fecit; hæc optimum. Nondum tenellus dotes Tuas loqui poteras, & jam fronte explicuiſti, facilè percipientibus, qualis eſſes futurus. Innoxia, molli tactu lambere flamma comas parvi Iuli, & circum tempora paſci viſa, ejus futuræ præluxit magnitudini, & pavidos ſuorum ad meliora accendit animos: aquilæ, naſcentis Alexandri ædibus inſidentes, orbis Dominum adorârunt: Alcidæ manu in cunis eliſi angues, monſtrorum domitorem indicârunt; Te efformata in Tuo vultu indoles in omnium animos intulit, ut ibi magnus eſſes, antequam ætas pateretur. Quippe ſunt quidam naturæ characteres, quibus ſecreta futurorum revelat, ut noſci poſſint, priusquam per ſeriem annorum evolvantur. Catonis gravitas in cunabulis patuit Druſo, Caſſij pro libertate zelus, Pompejo, Marij prudentia Scipioni, Pompeij magnitudo Syllæ; Tua omnibus: alijs naturam incuſantibus, quòd Te tardè commodo publico dederit; cæteris excuſantibus, cùm moram expectantium deſiderio gravem, & longa faſtidia, auguſto munere per Te compenſavit. Expleviſti cunctorum vota, & cùm evolvere Te faſcijs non poteras, ora cæterorum reſolviſti, jam merita Tua futura numerantium, jam honores Te expectantes longo ſyllabo enuntiantium, communiſſimè tamen aſſerentium, ſecula laborâſſe, ut ejusmodi naſcereris. O ſi per ætatem licuiſſet!

vidiſſes

vidisses ad Tuas cunas concursum, cùm super purpura aureis limbis gravi, stragulâ vel Te ipso superbâ, leviter oneratus, certatim venientium oculos pasceres, animos satiares; advertisses longum famulantis Aulæ ordinem: hic, nè Soli, curiosiùs Te intuenti pateres, fluitantia molli serico, reducebat siparia, hic pulvinos, cygnorum exuvijs tumentes submovebat, hic ventilante flabello æstum temperabat, hic, nè stridor cardinum soporem Tuum turbaret, vigilabat, hic nutus Tuæ commoditati studentium observabat: diversa officia erant, unus omnium alacris animus. Crevit Tecum indoles, semper tamen ætate major; in prætexta bullas & crepundia contemnendo, matura ostendit, virtutem non expectare corpus, ut se extendat; quæ in decenni Papirio patrat miracula. Hæc Tibi sine dote, sine coronamentis, satis seipsâ coronata, divitijs animosa suis dux erat, ut sponte pulcherrima rerum velles, & illuc sine stimulis ferreris, quò nonnisi principes animi solent. Parnassum Academicum Carpatho admoveras, Musis Iagelonicis ultro sequentibus, Hypocrene relictâ; cùm Domi Pegasum haberes, qui doctas Vndas excuteret; & in Matre Minervam. Exemplis aliunde petitis non egebas, ut erudireris, ad accensas Majorum Ceras vidisti, & in Te traduxisti, quæ sunt optima, hâc facilitate, felicitati & gloriæ Professoris consulendo. Mens Tua verè aurea, & in laminas recti duci facilis, timorata, generosa, omnium capax, vitia si exceperis, effecit, ut prudentia ad Te juvenem veniret, quæ juvenes fugit; ut humaniorum Musarum receptaculum esses, quæ rarò à Parnasso dimoveri patiuntur. Nihil

erat

erat difficile, quod non perceperis ingenio, nihil abstrusum, quod non penetraveris judicio, omnia suaviter in Te complexus, adeo, ut arcana Apollinis cæteris sacra, & non tangenda viderentur, Tibi vulgata. O quot gaudia! quot dulces lachrymas, quæ in Tui amorem accendebant, Tuis Chironibus elicuisti, felicior Achilles; cùm eorum cogitationes prævenires, spes de Te conceptas maturares, vota, citiùs, quàm sperare poterant, adimpleres. Catenabas animos ligato eloquio, resolvebas in plausus soluto, ex utroq; nemini herbam porrigendo, ut ipse palmam haberes. Difficiliùs Tibi erat annos Tuos quanquam paucos numerare, quàm Annales percurrere: (parce conscio candori, secreta Tua revelanti) legisti, audivisti, altâ mente reposuisti, orbi historiam de Te daturus. Bibisti ad satietatem ex doctis Fontibus, nunquam tamen ad tumorem, quem nec Altus Sanguis inducere potest. Numerâsti per Fasces Avos, ut imitareris, non ut jactares, semper à modestiæ arbitrio dependens; quæ se pingit in Tuo vultu, & tantum sanguinis in ore relinquit, quantum in animo pudoris. Meminisse juvat illam Tuam magna spirantem indolem, nunquam ludicris, nunquam Te minoribus occupatam, semper aut cum paribus honestissimè conversatam, aut cum Augustis prudentissimè locutam. Perrumpebas agili ætate adstantium turbas, & inter Procerum Ordines Te insinuans, Majestatis throno adrepebas, olim pro eo, & ab eo locuturus; unde ille Regis in Te amor, & Tui, toties mensæ suæ admoti, ex magnis dotibus æstimatio. Gallia, Germania, antiquum Latium, recens Italia de Te Po-

lono certabunt, quas perfectò earum idiomate nunquam bilinguis provacâsti, antequam videras. Priùs illuc famam præmiseras, quàm Teipsum ostendisti, notus celebritate nominis omnibus, antequam vultu. Lustrâsti Principum exterorum Aulas, quas domesticas putâsti, appensas inibi Majorum Tuorum imagines observando. Nulla Tibi non patuit, cùm & corda reserares, os humerosq; Proavis, Avis, jam ubiq; notis simillimus. Vix ad Liliorum Regnum venisti Hyperides, jam Gallicanus Hercules dicebaris, cùm animos omnium Tibi attraxisti. Principes, & Proceres intelligo; vulgus enim stupore victum reliquisti. LVDOVICVS MAGNVS, Regum Apex, & gloria, eodem animo Te amplexus est, quô olim Avum Tuum, Magnum Legatum exceperat; Polonum æstimatione, Indigenam (hoc enim ibi WIELOPOLSCIIS privilegiô datum) amore prosequendo. Latus Tibi tanti Monarchæ patuit; quid mirum? cùm & cor apertum esset, ex quo spiritum illum vastum, quô ille orbem complectitur, hausisti, ut Patriam redux animares. Quid ille Principum Sanguinis in Te amor! eo loco Te dignantium, unde cæteris surgebat invidia; quanquam & hæc victa ultro cedebat, nè contra torrentem dotum Tuarum niti argueretur: quis enim livescere potest? quòd stellæ luceant, & noverit omnia Phœbus. Quisq; illustris, quisq; optimus Te videre, Te amicum habere cupiebat, & cùm habuit, exsatiari nequibat, cùm desideria accenderes, plura in Te mirantium, quàm capi poterant; ut sic eis satietate parare famem, & curas augere, nè Te amitterent, videreris. Multi petunt exotica climata, ut,

quomodo ſub alieno ſole caleant, non quid callêant, experiantur, ardorem illicitis accenſum, quô Patriæ amorem extinguunt, reduces allaturi; aut ludicris animum occupent, ineptum ad ſeria redditurì. Ille turrium, ædium ſuperbas moles metitur, ut, quò levitas ferri poſſit, oſtendat; hic maris clauſtra, aut fluvios pontibus & catenis frænatos numerat, ipſe ſicut aqua in licentiam effuſus; alius ſtupente vultu, hiante ore, oculis ſibi diffidentibus, ſubſilientes ad artificij regulam latices, aut imagines penicillo, aut ſtatuas ſcalpello perito animatas intuetur, totus extra ſe, ſimulacris, quæ miratur, propior, quàm ſibi, ut mendacio famam eorum coram imperitis augeat, coram gnaris ſuam minuat, utrobiq; infelix. Alius novâ vanitatis arte veſtium formas effingit, turrita crinium propugnacula erigit, pulvere Cyprio onerat, ſtrenuus hoc nomine heros; & cùm animo habenas laxaverit, pedibus, nè numerum greſſuum interturbent, legem indicit, moxq;, ſi totus Adonis in artem ſuam non peccat, ſpeculi judicium petit, identidem ſibi ſubridens, humeros cervice ſuperbos attollit, os oculosq; ad mollitiem flectit, malè fluentes habitûs fimbrias in ordinem revocat, errata corrigit, nè cauſam perdat ſub judice vitro. Alius in Patriam redux cuncta ſibi licere ratus, ſacros, profanosq; ritus avitos ſuperciliô, & voce fractâ excipit, aut infra ſe ponit elatus animô; cui plus inhæret viſus alicubi Phidiæ Sonipes, quàm Ariſtidis virtus. Tales errorem multô cùm emerint, ſeipſos mirantur, ſua non agnoſcunt, ubiq; peregrini, etiam in Patria. Dixi ego, Tu MAGNE PRÆFECTE damnas, & iraſci videris famam exterorum,

terorum, & suam corrumpentibus. Vidisti alienum solem jam Tibi notum, observasti mores jam Tibi probatos, lenocinantis artis crepundia intuitu delibâsti, nè nimis severus censereris contemnendo. Nihil Te in stuporem rapuit, quia nihil ignotum occurrit; cùm omnia domi explorata habueris, antequam conspexisti; nihil tamen omisisti, ut audita, lecta, in mappis, in suis plantis visa, oculis si respon- derent, perpenderes; sic nullibi peregrinus, cùm Patriam amore Tecum circumferres, ut ornares. Ex tanta artium, experientiarum farragine, collegisti optima, more apis industriæ, quæ ex quocunque flore mel exsugit, cùm interim scarabeus etiam ex rosis bibit venenum. Ita Tui admirationem exterorum animis cùm reliqueris, totam tamen adhuc, & gaudium Natali solo intulisti; illorum ægre manibus elapsus, hîc in Regis, Procerum, Tuorumq; amplexus incidisti, utrobiq; pene cum excessu, quem vel tristi abitu, vel læto reditu suscitabas. Tu materia discursuum, Tu lætitiæ, Tu laudum certantibus in amorem Tui animis, ita fuisti, ut esse non desinas. Hic miram in Te stupet ad res gerendas activitatem, hic mentis profunditatem; ille morum concinnam symmetriam, ille arguta acroamata; alius comitatem, ad elegantiam seculi regulatam, heroicum spiritum alius; omnes decorum compendium. Frons Tua læta & gravis, oculorum vigor non insolens, vultus ad majestatem generosè renidens, animus in vegeto corpore nihil humile, nihil tamen superbum spirans, Te à vulgo discernit, & vel sine apparatu, sine Aulæ famulantis ordine, quis sis? etiam non noscentibus monstrat. Videre Te,

jucundissimum, audire, suavissimum: non oculos lædis, non aures verberas: cultus corporis non affectatus, ipsâ negligentiâ comptior allicit, oris prudens suavitas mulcet: non rotunda quadratis misces, scita, visa, habita, possessa in Tui laudem non torques: simulare, fraudes nectere, fidem fallere; artes non nostri climatis non nôsti, serijs & honestis intentus. Otium nactus remittis animum, non solvis, vel doctis curis impendis, tempus Tuum esse dicens, quod cum mortuis Magistris (ita libros vocas) consumis: verè Tuum, cùm reliquum publico commodo cedat. Crevit Tecum per longinqua climata circumlatus Patriæ amor, exotico sole, quo sæpe extinguitur, ferventior; nunc jam exuberat, & totum se bono communi impendit, prodigia daturus. Hic Te movit, ut Scipionem Mareschalcalem in binis Congressibus Palatinatûs Cracoviensis, mole curarum gravem attolleres, & illum animorum æstum, qui plerumq; extra se fertur, prudentissimè temperares. Æstus hic rarò non turbidus, hac temporum tempestate in Eurippum desinit, capere quàm capi facilior, diverso spiritu principali agitatus, ut libertatis titulô in licentiam exundet, & in naufragium trahat spe, aut metu sopitos. Sana suadẽtes Marcelli, hîc loquaces cẽsentur, & nomina vana, Catones: ab eventu rerum sumitur consiliorum authoritas, à fortuna sereniore boni publici amor. Nôsti Tu aucupes, nôsti dulce canentes fistulas, nôsti & media (mirum est, quàm prudenter!) quibus contraria concilies, ut afferas medelam; artem arte retundas, ut dolus sibi in dolorem desinat, Patriæ in gaudia, Tibi in pretium. Nihil

 erat

erat arduum, quod non ſuperâſti, nihil difficile, quod non reſolviſti, nihil contrarium, quod non conciliâſti: omnia cum plauſu, omnia WIELOPOLSCIORVM more, magnificè. Defluebat per ſua loca ab utroq; latere Tuo, longa Procerum ſeries, nectebat Tibi coronam circumpatens ingenti numerô Equitum Ordo; omnes in Te defixi ab ore Tuo pendebant, cujus ſuavitate, quâ ad delicias polles, arrectas aures mulcebas, rationum pondere, ad publicum commodum corda inclinabas. Demulſiſti, inclinâſti, tandem votis devinctus aſſenſiſti, ut hoc, activitate Tuâ felix animorum regimen ad plures Congreſſus protraheres; quod adhuc tenes, nè videaris communi utilitati deeſſe. Quanta virtutis Tuæ palæſtra! quanta gloria! ſi ſic in viridi, quid de Te ſperandum in arido? ſi paucis annis virtute peractis, Annales imples, quanta onerabis volumina ætate provectior? Tandem, ô Heros! circumfuſus longo Procerum, Equitum agmine, deſtinatum Iuriſdictioni Tuæ locum ingrederis, anguſto ſatis tramite, quem vix relinquunt ingentia populi examina. Vacuæ ædes nullo cuſtode tenentur: non ſexus, non ætas, non valetudo quenquam retardat: procurrunt omnes obviam, mox, Te appropinquante, vias opplent, tecta onerant, proſpectus domorum occupant, deniq; deſerunt; cùm Te oculis eripis remotior, ſequuntur, & vix manibus temperant, quin Te humeris ferant, jam animis inſidentem, parem gaudio clamorem attollentes, Teq; vivere cupientes, cujus videndi causâ, vitam ſibi exoptant. Reptant ſenes, præcurrunt juvenes, attollunt parvulos matres, Teq; noſcendum indigi-

tant, in quo suam felicitatem, opem, tutelam salutant, & Numina votis suis propitia colunt, Tibi serta & flores daturi, si auderent. Audi voces, vota collige numero & affectu grandia, Tibi longa tempora, Purpuras, Fasces optantium, & jam nomina, titulos, insignia, quibus, nullius non capax, eminebis, numerantium. Equo phaleris, auro, & gemmis superbo, sed Te Sessore magis, sublimis, dotibus Tuis sublimior progrederis; omnes ipsum Honorem equitare putant; quanquam & hic in Tuo ingressu eò magnificentiùs triumphet, quò celsiùs Avito Tuo Sonipede vehitur. Templum suum, aras, pulvinaria deseruit, supplicantibus iratus, qui soli fortunæ confisi, sua limina opplent, vota ingeminant, munera exspectant, antequam in Virtutis ædibus constiterint; memor pudoris, quô erubescebat, cùm talibus favisset; Te amplectitur, Tibi applaudit, sibi gratulatur, quòd Te capacem munerum suorum invenerit, & talem ex quo ornetur. Virtute Tuâ, & Sanguine Celsissimo superbit, gaudetque videri in publico, quod propriâ luce illustras, & Majorum Tuorum Imaginibus in Te repræsentatis adornas. O Te felicem! at Tuis Successoribus gravem. Onerâsti futuros Præfectos, oneràsti Iurisdictioni Tuæ subjectos: nam & hi similem Tibi habere cupient, & illi quòd plausum parem non habebunt, indignabuntur. Auxisti loco, quem capis, decus, auxisti & onus; qui jam magis alios illiciet, ut Tibi succedant, & deterrebit, nè impares: unde colligimus, facilius fore, ut aliquis Tuus Successor esse possit, quàm velit. Tantâ Tuâ felicitate nè solus (quanquam Tu privata, publicis intentus, non advertis) gauderes,

Consor-

Consortem adhibuisti, quæ ejus, & vitæ simul socia in cordis Tui coronam cedit, quâ eminentior, & beatior fias. Nimirum, inter amicos si dividuntur dolores, decrescunt; si gaudia, augentur. Etiam Coronis curarum innectuntur spinæ, Purpuris adhærent solicitudinis tineæ; quæ pungunt, rodunt, exeduntq; intima, nisi eas amica manus excutiat. Dedistis Vobis invicem dextras, dedistis & corda, quæ sacro nexu juncta, innocentem amorem spirant, & Vos simul animant, ut sit vita utriq; eadem. Hanc Heroinam, Dianam esse assererem, nisi Te Apollinem amaret; Pandoram tamen credo, quanquam LVDOVICAM novi; vel utramq; sub hoc Nomine latere, ut sanctiùs appareant. In hanc Nympham Numinum dona confluxêre, ut Tuo amore dignam facerent, haberesve parem, cum qua beatiùs viveres. Excellentissimorum Parentum, PAVLI ALEXANDRI SAPIEHA, Archimareschalci, Magni Ducatûs Lithuaniæ, & MARIÆ CATHARINÆ, Marchionissæ de Bethun, lectissima Filia, Celsissimo Genere magna, virtute, maxima. Quid est SAPIEHARVM Domus? si non totus ab antiquo Senatus; in qua nullum reperies, nisi Senatorem, aut ex Senatore natum. Purpurata hîc omnia, splendidissima Heroum Ceris, decorata triumphis, referta trophæis, & recenti cum Ducibus Holstinensibus affinitate, serenissima; quæ cùm Orbi pateant eminentissimè, à me profundo silentio coluntur reverentissimè. Quid est Marchionum de Bethun Sanguis? si non Claritudo excellentissima; qui Regum Affinis, in Gallia Purpuratus, gemmis & rosis dici meretur, ut, quidquid ore

profertur, ſit corona. Ejuſmodi Celſitudine, & ſuis decoribus, quæ ſub præſtantiſſima forma renident, inſignis LVDOVICA refulget; digna Apellis arte, niſi & hæc infra ejus excellentiam eſſet; quam ille deformavit, cùm non Deas tantùm, etiam Helenam pinxit, hoc formoſo opere deturpatus; quanquam illa pingi & videri non vult, niſi ſub modeſtiæ umbris. O Par beatum! ô felix animorum & decorum Vnio! Vincula hæc mutui amoris Veſtri nunquam fata triſtitia rumpant; Supremum Numen beneficijs ſuis in Vos collatis faveat, muneribus perpetuitatem addat, ut cernatis Filiorum, quos expectat Patria, & Nepotum ſenectutem talem, qualem Vobis, & ſibi Pronepotes Veſtri optabunt; quibus Honor, jam à tot ſeculis domeſticus applaudet, qui Te, omnibus titulis gravis, Celſiſſimo Sanguine, Tuâ virtute, & noſtris votis ſublimem ad ſuprema Culmina ducens præcurrit, ac plaudentibus cunctis, Eques in Tuo Ingreſſu triumphat.

